

**CURTEA DE APEL
CAHUL**

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ
ПАЛАТА КАХУЛ**

Republica Moldova, MD-3909, or. Cahul,
str. Ștefan cel Mare, 30
tel. (299) 2 – 55 – 85, tel./fax. (299) 3-26-72
cach@justice.md

Республика Молдова, MD-3909, г. Кахул
ул. Штефан чел Маре, 30
тел. (299) 2 – 55 – 85, тел./факс. (299) 3-26-72
cach@justice.md

16 februarie 2023 nr. 530

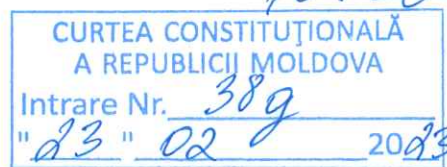
Curtea Constituțională a R. Moldova
Mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu 28

Prin prezenta Curtea de Apel Cahul remite, în baza încheierii din 14 februarie 2023, sesizarea avocatului Zinaida Gîrneț în vederea exercitării controlului de constituționalitate a prevederilor art. 6 alin.(10) din Legea nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, *"plata alocației pe perioada privațiunii de libertate se suspendă"*.

Anexă: copia încheierii din 14 februarie 2023 pe 2 file;
sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 12 file.

**Președintele interimar al
Curții de Apel Cahul**

Galina Vavrin

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

a prevederilor art.6 alin.(10) al Legii nr.499 din 14.07.1999

privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică**

1. Nume	<i>Gîrneț</i>
2. Prenume	<i>Zinaida</i>
5. Reprezentant (dacă este cazul)	<i>Avocat</i>

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Condamnatul Bolocan Nicolai la momentul adresării plângerii, se deținea în instituția penitenciară Penitenciarul nr.5 Cahul pentru executarea pedepsei, la 29 decembrie 2021 s-a adresat Administrației Penitenciarului nr.5 Cahul cu cerere solicitând asigurarea cu pensie (alocație socială) pentru dizabilitate.

La 11 ianuarie 2022 condamnatul Bolocan Nicolai a primit răspunsul Administrației Penitenciarului nr.5 Cahul nr.81b 27/21 din 05.01.2022, prin care i s-a refuzat în asigurarea sa cu pensie socială, făcându-se referire la prevederile Legii nr.499-XIV din 14.07.1999, precum că pe perioada detenției este asigurat de către stat.

La 20 ianuarie 2022 a depus plângerea prin care a solicitat instanței, obligarea Administrației Penitenciarului nr.5 Cahul de a întreprinde toate acțiunile procedural necesare în vederea asigurării sale cu pensie de invaliditate, cu transferarea mijloacelor bănești pe contul de peculiu din penitenciar.

Prin încheierea din 22 noiembrie 2022, s-a respins plângerea condamnatului Bolocan Nicolai privind obligarea Administrației Penitenciarului nr.5 Cahul de a întreprinde acțiunile necesare în vederea asigurării sale cu alocație pentru persoane cu dizabilități (pensie de invaliditate), cu transferarea mijloacelor bănești pe contul de peculiu, ca fiind neîntemeiată.

Pentru adoptarea încheierii din 22 noiembrie 2022, instanța de judecată a invocat și a aplicat norma de drept material, art.6 alin.(10) din Legea nr.499-XIV din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, care stipulează *„plata alocației în perioada privațiunii de libertate se suspendă,,*

La moment cauza se află spre examinare la Curtea de Apel Cahul, pentru examinarea recursului împotriva încheierii instanței de judecată din 22 noiembrie 2022.

Astfel norma legală art.6 alin.(10) din Legea nr.499-XIV din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, a cărei excepție este ridicată, în prezenta sesizare, este relevantă, deoarece instanța de recurs, reieșind din motivele recursului ar urma să decidă asupra corectitudinii aplicării acestei legi de către instanța de fond.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

C. Obiectul sesizării³

Obiectul prezentei sesizări este controlul constituționalității normei de drept cuprinse în art. 6 alin.(10) al Legii nr.499 din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni:

Art.6 alin.(10) al Legii nr.499 din 14.07.1999 „ plata alocației în perioada privațiunii de libertate se suspendă.„

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Consider că speței îi sunt incidente mai multe drepturi fundamentale garantate de Constituție și reprezintă ingerință a dreptului fundamental cum ar fi:

Articolul 16

Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

- (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.
- (2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Articolul 51

Protecția persoanelor cu dizabilități

- (1) Persoanele cu dizabilități beneficiază de o protecție specială din partea întregii societăți. Statul asigură pentru ele condiții normale de tratament, de readaptare, de învățămînt, de instruire și de integrare socială.
- (2) Nimeni nu poate fi supus nici unui tratament medical forțat, decît în cazurile prevăzute de lege.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Astfel, Constituția Republicii Moldova, specifică respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului și faptul că toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine social, ori Republica Moldova este

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

un stat de drept care vine să protejeze persoanele aflate petritoriul acestuia, vine să asigure o siguranță și un respect tuturor drepturilor omului.

Odată cu adoptarea art.6 alin.(10) al Legii nr.499 din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, legiuitorul a admis o încălcare a drepturilor constituționale față de persoanele cu dizabilități care execută pedeapsa cu închisoare plata fiind suspendată plata alocației în perioada privațiunii de libertate.

Prevederile art.6 alin.(10) al Legii nr.499 din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, direct încalcă dreptul persoanelor cu dizabilități care execută pedeapsa cu închisoare la protecție socială prin serviciile necesare în raport cu dizabilitatea și legea nu poate suprima sau diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Considerăm neconstituționalitatea art.6 alin.(10) al Legii nr.499 din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, „ plata alocației în perioada privațiunii de libertate se suspendă.”, pentru că persoanelor cu dizabilități care execută pedeapsa cu închisoare li se restricționează să beneficieze de alocații pe perioada privațiunii de libertate, fiind încălcat art. 16 din Constituție, prin prisma principiului nediscriminării garantat de art.14 din Convenția Europeană.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

La 14 iulie 1999, Parlamentul Republicii Moldova, a adoptat Legea nr.499 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, art. 6 alin.(10) al Legii nr.499 din 14 iulie 1999 a fost completat prin Legea nr.373 din 26.09.2003 pentru modificarea și completarea Legii nr.499-XIV din 14.07.1999 privind alocațiile sociale pentru unele categorii de cetățeni, publicată la 24.10.2003 în Monitorul Oficial nr.218-220 art.836. Constituția Republicii Moldova prin art. 16 alin.(2) garantează dreptul la egalitate ”Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Pornind de la normele Legii nr.499 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, art. 6 alin.(10), care constituie obiectul prezentei sesizări se creează situația inechitabilă și neconstituțională față de persoanele cu dizabilități care execută pedeapsa închisorii și plata alocației este suspendată pe perioada executării pedepse cu închisoare.

Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 stabilește la art. 1 alin.(1) ”Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar. Art. 2 oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse, discriminarea indirectă – orice prevedere, acțiune, criteriu sau practică aparent neutră care are drept efect dezavantajarea unei persoane față de o altă persoană în baza criteriilor stipulate de prezenta lege, în afară de cazul în care acea prevedere, acțiune, criteriu sau practică se justifică în mod obiectiv, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare și definiția acomodării rezonabile – orice modificare sau adaptare necesară și adecvată, într-un caz particular, care nu impune o sarcină disproporționată sau nejustificată atunci când este nevoie pentru a asigura unei persoane, în cazurile stabilite de lege, exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale în condiții de egalitate cu ceilalți. Art. 3 stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat. Art. 4 identifică formele grave ale discriminării, cum este: lit. f) discriminarea săvârșită de două sau mai multe ori. Art. 8 interzice orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la servicii și bunurile disponibile publicului, indicând o listă deschisă de bunuri și servicii.

Legea nr. 60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, art. 8 pct. 6 prevede „Discriminarea persoanelor cu dizabilități constând în orice deosebire, excludere, marginalizare, limitare sau preferință, precum și în refuzul de creare a condițiilor favorabile și de adaptare rezonabilă, care conduc la imposibilitatea sau complicarea recunoașterii, îndeplinirii sau

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

folosirii drepturilor civile, politice, economice, sociale sau culturale, este interzisă și se pedepsește conform legislației în vigoare”.

Legea nr. 499 din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, art.1 alocație socială de stat, denumită în continuare alocație, - sumă de bani achitată lunar sau o singură dată din bugetul de stat persoanelor care nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea dreptului la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat; persoane cu dizabilități severe, accentuate și medii – persoane cu dizabilități care nu au acumulat stagiul de cotizare necesar pentru stabilirea pensiei de dizabilitate; art.2 (1) De dreptul la alocație beneficiază categoriile de persoane specificate la art. 3 lit. a)–e), care nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea dreptului la pensie de asigurări sociale de stat, din rândul cetățenilor Republicii Moldova, precum și al cetățenilor străini cu domiciliul legal pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare. (2) În cazul în care persoana îndeplinește condițiile pentru obținerea mai multor tipuri de alocații, stabilite prin prezenta lege, cu excepția alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, acesteia i se stabilește o singură alocație. Art.3 De alocații beneficiază următoarele categorii de persoane: a) persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii; b) persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii din copilărie; c) copiii cu dizabilități severe, accentuate și medii în vârstă de până la 18 ani; d) copiii care au pierdut întreținătorul; e) persoanele care au atins vârsta de pensionare; f) persoanele care îngrijesc, însoțesc și supraveghează un copil cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani; g) persoanele cu dizabilități severe din copilărie – pentru îngrijire, însoțire și supraveghere; h) persoanele cu dizabilități severe nevăzătoare – pentru îngrijire, însoțire și supraveghere. Art.6 (10) Plata alocației în perioada privațiunii de libertate se suspendă. Art.7 (1) Alocația pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități din copilărie, precum și pentru copiii cu dizabilități severe, accentuate și medii, se stabilește în cazurile când persoanele indicate nu beneficiază de dreptul la pensie de asigurări sociale de stat și nu se află la întreținerea deplină a statului. Art.14 alin. (1) Alocația pentru îngrijire, însoțire și supraveghere se stabilește: a) persoanelor care îngrijesc, însoțesc și supraveghează la domiciliu un copil cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani; b) persoanelor cu dizabilități severe din copilărie; c) persoanelor cu dizabilități severe nevăzătoare. (2) Alocația se acordă categoriilor de persoane specificate la alin. (1) lit. b) și c), beneficiare de pensii sau alocații, și nu poate fi stabilită concomitent. (3) Pentru persoanele specificate la alin. (1) lit. a), alocația nu poate fi stabilită în cazul în care aceste persoane sunt beneficiare ale serviciului de asistență personală. (4) Pentru categoriile de persoane specificate la alin. (1) lit. b) și c), alocația nu poate fi stabilită în cazul în care aceste persoane se află la întreținerea deplină a statului, sînt beneficiare ale serviciului de asistență personală ori sunt beneficiare ale serviciului de îngrijire socială la domiciliu. (5) Persoanele specificate la alin. (1) lit. a)–c) pot alege, la cerere, în schimbul serviciilor menționate la alin. (3) și (4), dreptul de a beneficia de alocație pentru îngrijire, însoțire și supraveghere.

Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, art.9 În sistemul public, se acordă următoarele categorii de pensii: b) pensie de dizabilitate.

Codul de executare al Republicii Moldova art.165 alin. (2) Legislația execuțional-penală reglementează modul și condițiile executării pedepsei, determină mijloacele de corijare a condamnaților, stabilește modul de executare a măsurilor de siguranță și preventive, având drept scop protecția drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, precum și acordarea de ajutor condamnaților la adaptarea lor socială. Art.169 alin.(1) lit.b) dreptul la apărarea și respectarea de către instituția sau organul care asigură executarea pedepsei a demnității, drepturilor și libertăților pe care le are, inclusiv de a nu fi supus la tortură și nici la pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, precum și, indiferent de consimțământul său, unei experiențe

medicale sau științifice care îi pune în pericol viața sau sănătatea, beneficiind, după caz, de măsuri de protecție din partea statului; f) dreptul la asigurare socială, inclusiv la pensie. (3) Exercițarea drepturilor persoanelor condamnate nu poate fi îngădită decât în limitele și în condițiile prevăzute de prezentul cod, de Codul de procedură penală și de alte legi și determinate de modul și de condițiile de executare a pedepsei penale concrete.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art.14 prevede: „Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 1 prevede interzicerea generală a discriminării: „Exercițarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități la art. 1 indică că ”Persoanele cu dizabilități includ acele persoane care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngădi participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți”, la art. 2 se oferă definiția - „Discriminare pe criterii de dizabilitate” înseamnă orice diferențiere, excludere sau restricție pe criterii de dizabilitate, care are ca scop sau efect diminuarea sau prejudicierea recunoașterii, beneficiului sau exercitării în condiții de egalitate cu ceilalți a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în domeniul politic, economic, social, cultural, civil sau în orice alt domeniu. Art. 5 prevede că ”1. Statele Părți recunosc faptul că toate persoanele sunt egale în fața legii și sub incidența legii și au dreptul fără niciun fel de discriminare la protecție egală și beneficiu egal al legii. 2. Statele Părți vor interzice toate tipurile de discriminare pe criterii de dizabilitate și vor garanta tuturor persoanelor cu dizabilități protecție juridică egală și efectivă împotriva discriminării de orice fel. [...]”. Art. 12 ”[...] 2. Statele Părți vor recunoaște faptul că persoanele cu dizabilități se bucură de asistență juridică în condiții de egalitate cu ceilalți, în toate domeniile vieții. [...]”.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cauza Thlimmenos v. Greece (cererea nr. 34369/97) din 06.04.2000, pct. 44 relatează următoarele: „Curtea a considerat până acum că dreptul în conformitate cu articolul 14 de a nu fi discriminat în exercitarea drepturilor garantate de Convenție este încălcat atunci când statele tratează diferit persoanele aflate în situații similare, fără a oferi o justificare obiectivă și rezonabilă (a se vedea Inze § 41). Cu toate acestea, Curtea consideră că aceasta nu este singura față a interdicției de discriminare prevăzută la articolul 14. Dreptul de a nu fi discriminat în exercitarea drepturilor garantate de Convenție este, de asemenea, încălcat atunci când statele, fără o justificare obiectivă și rezonabilă nu tratează diferit persoane ale căror situații sunt semnificativ diferite.”

Menționăm că art.3 al Legii nr. 499 din 14.07.1999 enumeră categoriile de persoane care beneficiază de plata alocației. Condamnatul Bolocan Nicolai, fiind invalid de gradul I din copilărie, se încadrează în art.3 lit.b) al Legii menționate fiind persoană cu dizabilități severe și medii din copilărie, iar alocația primită de el se cuprinde de textul art.3 lit.g), formulat în felul următor ”persoanele cu dizabilități severe din copilărie - pentru îngrijire, însoțire și supraveghere”.

Așadar, este fără dubii că alocația pentru dizabilitatea lui Bolocan Nicolai se încadrează în aceste ambele situații, el fiind persoană cu dizabilitate severă, invalid de gradul I din copilărie.

Legislatorul, în textul art.3 lit.g) din Legea nr. 499, specifică foarte clar că scopul alocației oferite pentru persoanele cu dizabilități severe este anume pentru îngrijire, însoțire și supraveghere. Deci alocația vine să elimine, sau să micșoreze, barierele cu care persoana se confruntă datorită dizabilității sale. În asemenea circumstanțe, o persoană cu dizabilități severe, care se află în libertate beneficiază, fără careva restricții de alocația socială de stat, scopul căreia este să-i asigure persoanei cu dizabilități severe din copilărie îngrijire, însoțire și supraveghere, pe de altă parte, dacă acea persoană se află în detenție alocația socială de stat este suspendată, drept pretext fiind invocat aflarea persoanei la întreținerea statului.

Într-o astfel de situație, autoritatea publică responsabilă de stabilirea și modul de achitare a acestei alocații sociale neglijează scopul pentru care aceasta este achitată și anume: pentru îngrijire, însoțire și supraveghere.

Situația persoanelor cu dizabilități severe din copilărie, indiferent dacă se află la libertate sau în detenție, au în egală măsură aceleași necesități pentru că acestea reies din natura dizabilității. Astfel, condamnatul Bolocan Nicolai deși aflându-se la întreținerea statului, rămâne a fi persoană cu dizabilități severe din copilărie într-un mediu neacomodat pentru dizabilitatea sa, deoarece în instituția penitenciară nu beneficiază de îngrijire, însoțire, supraveghere în legătură cu dizabilitatea sa.

Persoanele cu dizabilități beneficiari ai alocațiilor sociale, cărora li se suspendă achitarea acestora pe motivul aflării lor în detenție, atunci când în aceste instituții nu beneficiază de îngrijire, însoțire și supraveghere pentru dizabilitatea acestora, asemenea stare de fapt a lucrurilor constituie discriminare.

Persoanele cu dizabilități aflate în detenție sînt discriminate în raport cu persoanele aflate în detenție care nu suferă de dizabilitate, deoarece fiind în situație diferită, li se aplică același tratament. Instituția Penitenciară nu asigură suplimentar îngrijire, însoțire și supraveghere de care au nevoie persoanele cu dizabilități severe aflate în detenție. Din contra, acestea sunt tratate la fel ca și ceilalți deținuți care nu au dizabilități. Situația arată că persoanele cu dizabilități aflate în detenție sunt tratate egal cu cele fără dizabilități, iar acest tratament este discriminatoriu, ori aplicarea tratamentului egal persoanelor aflate în situații semnificativ diferite, constituie discriminare

Alin.(10) al articolului 6 din Legea nr. 499 din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni este discriminatoriu față de persoanele cu dizabilități private de libertate în instituțiile penitenciare neacomodate pentru această categorie de deținuți, este o normă ce aduce atingere drepturilor constituționale prin aplicarea normei date deoarece persoanele cu dizabilități care execută pedeapsa în instituția penitenciară nu beneficiază de îngrijire, însoțire și supraveghere specifică dizabilității dar beneficiază de aceeași întreținere din partea statului în egală măsură ca deținuții fără dizabilități.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria onoare că informațiile care au fost expuse în prezenta sesizare sunt veridice.

Avocat
Gîrnet Zinaida
Zinaida

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Î N C H E I E R E

14 februarie 2023

mun. Cahul

Completul de judecată al Curții de Apel Cahul

Având în componența sa :

Președintele ședinței

Galina Vavrin

Judecătorii

Ion Dănăilă Natalia Bondarenco

Cu participarea:

Avocatului

Zinaida Gîrneț

Interpretului

Liudmila Moldovanu

Judecând în ședință de judecată deschisă demersul avocatului Gîrneț Zinaida privind ridicarea excepție de neconstituționalitate a prevederilor art. 6 alin.(10) din Legea nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru categorii de cetățeni, depus la judecarea în ordine de recurs a cauzei la plângerea condamnatului Bolocan Nicolai împotriva actelor, acțiunilor și inacțiunilor Administrației Penitenciarului nr. 5 Cahul, -

C O N S T A T Ă :

Pe rolul Curții de Apel Cahul se află pentru examinare în ordine de recurs, cauza la plângerea condamnatului Bolocan Nicolai împotriva actelor, acțiunilor și inacțiunilor Administrației Penitenciarului nr. 5 Cahul.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 22 noiembrie 2022 s-a respins ca neîntemeiată plângerea condamnatului Bolocan Nicolai privind obligarea administrației Penitenciarului nr. 5 Cahul de a întreprinde acțiunile necesare în vederea asigurării sale cu alocație pentru persoane cu dizabilități (pensie de invaliditate), cu transferarea mijloacelor bănești pe contul său de peculiu.

Încheierea instanței de fond a fost contestată cu recurs la data de 28 noiembrie 2022 de avocatul Gîrneț Zinaida în interesele condamnatului Bolocan Nicolai, solicitând casarea încheierii, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri de admiterea plângerii condamnatului.

În data de 10 februarie 2023 avocatul Gîrneț Zinaida a înaintat demers prin care solicită sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor din art. 6 alin.(10) din Legea nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru categorii de cetățeni - [*plata alocației în perioada privațiunii de libertate se suspendă*], cu remiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru examinare.

Obiecții de a sesiza Curtea Constituțională în modul solicitat de avocat, de către ceilalți participanți la proces, nu au fost înaintate.

Completul de judecată analizând demersul avocatului, opinia participanților la proces, conchide admiterea demersului și expediază sesizarea privitor la excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Gîrneț Zinaida în adresa Curții Constituționale pentru examinare, cu suspendarea procedurii de recurs în cauza până la adoptarea soluției de către Curtea Constituțională.

Potrivit art. 7 alin.(3), (3¹), (3²) CPP, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Instanța de apel consideră necesar de a nota §79-80 din Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, în temeiul căreia, Curtea Constituțională, a menționat: controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Conform § 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a

normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Verificând exigențele impuse de dispozițiile art. 7 alin.(3), (3¹), (3²) CPP pentru sesizarea Curții Constituționale, Completul de judecată consideră necesar de a admite demersul avocatului Gîrneț Zinaida privitor la ridicarea excepției de neconstituționalitate și de a sesiza Curtea Constituțională.

În acest sens Completul de judecată notează că, prin excepția de neconstituționalitate, avocatul contestă constituționalitatea prevederilor de la art. 6 alin.(10) din Legea nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru categorii de cetățeni - [*plata alocației în perioada privațiunii de libertate se suspendă*], astfel încât obiectul excepției se include în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, este ridicată de o parte în proces, precum și că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de recurs.

Relevant este și faptul că nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Astfel, cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității prevederilor de la art. 6 alin.(10) din Legea nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru categorii de cetățeni - [*plata alocației în perioada privațiunii de libertate se suspendă*], depusă de avocatul condamnatului, constituie o prerogativă a acestuia, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și soluționarea cauzei fără examinarea în prealabil a excepției de neconstituționalitate de către instanța constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Luând în considerare cele enunțate, Completul de judecată sesizează Curtea Constituțională pentru examinarea excepției de neconstituționalitate ridicată de avocatul Gîrneț Zinaida în prezenta cauză la plângerea condamnatului Bolocan Nicolai.

De asemenea, până la pronunțarea soluției de către Curtea Constituțională asupra excepției de neconstituționalitate, se suspendă dezbaterile judiciare în prezenta cauză examinată în ordine de recurs.

Călăuzindu-se de art. 7 alin.(3), (3¹), (3²) art. 342, art. 447 alin.(2) CPP, Completul de judecată –

D I S P U N E :

Se admite demersul avocatului Gîrneț Zinaida.

Se expediază Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea avocatului Gîrneț Zinaida privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 6 alin.(10) din Legea nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru categorii de cetățeni - [*plata alocației în perioada privațiunii de libertate se suspendă*].

Se suspendă dezbaterile judiciare în prezenta cauză examinată în ordine de recurs până la soluționarea sesizării de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Galina Vavrin

Judecătorii

Ion Dănăilă

Natalia Bondarencu

Copia corespunde originalului :
Președintele ședinței

Galina Vavrin

